

KODEKS PONAŠANJA U BORBI PROTIV KORUPCIJE

SADRŽAJ

REČ PREDSEDNIKA I GENERALNOG DIREKTORA	3
ČEMU VINCI KODEKS PONAŠANJA U BORBI PROTIV KORUPCIJE?	4
OPŠTA PRAVILA	5
Definicija korupcije	5
Pravni okvir	5
Korupcija i povezane nezakonite radnje	6
Sukob interesa	6
Sprečavanje korupcije je svačiji posao	7
RIZIK OD KORUPCIJE U POSLOVANJU GRUPACIJE	8
U okviru projekata, javnih ili privatnih nabavki/ugovora	8
U okviru odnosa sa javnim službenicima	10
Ostale situacije	10
PRAVILA PONAŠANJA I PREPORUKE	11
Odnosi sa klijentima u okviru javnih ili privatnih nabavki/ugovora	12
Rad sa pružaocem usluga	13
Plaćanje državnim službenicima	15
Poslovni pokloni i pozivnice	17
Doprinosi u političke svrhe, korporativna filantropija i sponsorstvo	20
IMPLEMENTACIJA	22
Uloga entiteta Grupacije	22
Uloga zaposlenih	22
Interna procedura uzbunjivanja	22
Disciplinske mere i sankcije	22

REČ PREDSEDNIKA I GENERALNOG DIREKTORA

Naš **Manifest** promoviše usaglašenost sa etičkim principima. Naš **Kodeks ponašanja i etike** postavlja pravila ponašanja koja se odnose na sve naše kompanije i na sve naše zaposlene. U prvom planu tih principa je borba protiv korupcije. Za sve zaposlene VINCI Grupacije to znači besprekorno ponašanje, kao i učestvovanje u merama sprečavanja korupcije u okviru njihovih delatnosti.

Te mere su uglavnom zasnovane na ovom Kodeksu ponašanja u borbi protiv korupcije, na prepoznavanju rizika korupcije i na sprovođenju preventivnih radnji.

Svrha ovog Kodeksa ponašanja je da proširi pravila postavljena u našem Kodeksu ponašanja i etike, koja se odnose na borbu protiv različitih oblika korupcije.

Pozivam šefove naših poslovnih odseka da u formi koju smatraju najefektivnjom i najefikasnijom proslede ovaj Kodeks svojim timovima kako bi se obezbedila usaglašenost, dopunjavajući ga kako i kada je potrebno da bi se prilagodio posebnim karakteristikama poslovnih aktivnosti i zemlje na koju se odnosi.

Gzavije Ujar, (Xavier Huillard),
predsednik i generalni direktor kompanije VINCI

ČEMU VINCI KODEKS PONAŠANJA U BORBI PROTIV KORUPCIJE?

Korupcija je oblik ponašanja koji remećenjem konkurenčije na štetu potrošača i preduzeća ozbiljno urušava ekonomiju, održivi razvoj i efikasnost međunarodne i nacionalne trgovine.

Iz tog razloga **korupcija je nelegalna** u praktično svim zemljama širom sveta.

KOMPANIJA VINCI MORA DA BUDE PRIMER.

VINCI Grupacija smatra da je korupcija neprihvatljiva.

Svi zaposleni u Grupaciji moraju da se ponašaju besprekorno po pitanju borbe protiv korupcije.

VINCI Grupacija je izrazila svoju posvećenost borbi protiv korupcije:

- Pristupanjem **Globalnom dogovoru Ujedinjenih nacija**, još 2003. godine, čiji 10. princip glasi: „Preduzeća treba da se bore protiv korupcije na svakom nivou, uključujući iznuđivanje i podmićivanje“.
- Kroz **VINCI Kodeks ponašanja i etike**, koji postavlja pravila ponašanja koja svaki zaposleni u Grupaciji mora da usvoji. Ta pravila uključuju poštovanje vladavine prava i borbu protiv korupcije.
- Kroz **VINCI Manifest**, čija Obaveza br. 2 glasi: „Etičko ponašanje je ključno u našim ugovorima i u našem odnosu sa kupcima. Naše kompanije primenjuju naš Kodeks ponašanja i etike širom sveta.“

VINCI Grupacija kroz mnoga zavisna društva posluje u brojnim zemljama. Reputacija Grupacije zavisi od svakog zavisnog društva i svakog zaposlenog ponaosob; svako zavisno društvo i svaki zaposleni u Grupaciji moraju da poštuju najstrože standarde.

Svrha ovog Kodeksa ponašanja u borbi protiv korupcije je da pomogne zaposlenima da razumeju i primene etička pravila grupe postavljena u njenom Kodeksu ponašanja i etike.

On objašnjava kako može da dođe do pojave rizika od korupcije u aktivnostima Grupacije. Takođe pruža odgovore na pitanja koja bi zaposleni mogli da imaju kada bi se suočili sa situacijama koje predstavljaju rizik od korupcije. Ovaj Kodeks ponašanja precizira šta je zabranjeno, a šta dozvoljeno, ili slučajevе u kojima bi zaposleni morali da zatraže pomoć.

Ovaj dokument ne pokriva sve situacije koje bi mogle da se dogode. Svaki pojedinac bi trebalo da koristi zdrav razum i da sistematično primenjuje određena pravila koja je postavio njihov odsek ili kompanija, u zavisnosti od situacije.

U slučaju bilo kakvih poteškoća u tumačenju pravila ponašanja ovog Kodeksa, svaki zaposleni je pozvan da porazgovara o tome sa svojim nadređenima, pravnim stručnjacima i poverenicima za etiku unutar svoje kompanije, odseka ili Grupacije.

OPŠTA PRAVILA

Definicija korupcije

Korupcija je⁽¹⁾ „neposredno ili posredno, zahtevanje, nuđenje, davanje ili primanje mita ili bilo koje druge **neopravdane prednosti** ili mogućnosti iste, **koje bi poremetilo dobro obavljanje bilo koje dužnosti** ili ponašanja **koje se očekuje od primaoca** mita, neopravdane prednosti ili mogućnosti za njeno sticanje.“

Ona se sastoji od nepoštenog ponašanja koje, u praksi, uključuje najmanje dve strane:

- stranu koja će nepošteno da iskoristi svoju moć ili uticaj u korist treće strane u zamenu za prednost;
- i stranu koja će ponuditi ili obezbediti tu prednost.

Pored toga, osoba koja olakšava čin korupcije je **saučesnik**, a osoba koja ostvaruje korist tim činom prihvatanjem neopravdane prednosti je **primalac**. Oni su lično odgovorni za te postupke. U francuskom zakonu, **trgovina uticajem** se smatra korupcijom.

Korupcijom se smatra čak i ako:

- osoba koja nudi prednost deluje preko trećeg lica (posrednika, privrednog zastupnika, podizvođača, dobavljača, partnera, itd);
- osoba koja stiče prednost nije njen krajnji korisnik (korisnik može da bude rođak, treće lice, itd);
- čin zloupotrebe i davanje neopravdane prednosti ne dešavaju se istovremeno (neopravdana prednost može da bude data unapred ili kasnije);
- neopravdana prednost je u nenovčanom obliku (može da se sastoji od materijalnih predmeta, usluga koje treba da se izvrše, reputacione prednosti, itd);
- korisnik je zaposlen u javnom ili privatnom sektoru.

Pravni okvir

Postojeće mere:

- u svakoj zemlji postoje zakoni koji definišu korupciju koji određuju kazne koje se odnose na ovo krivično delo; njih sprovode lokalne vlasti u dotičnoj zemlji;

(1) Izvor: Građanskopravna konvencija o korupciji Saveta Evrope, usvojena 04.11.1999. i primenjiva od 01.11.2003.

- štaviše, u određenim zemljama (npr. Sjedinjene Američke Države⁽²⁾, Ujedinjeno Kraljevstvo⁽³⁾, i Francuska⁽⁴⁾), zakoni sa ekstrateritorijanom važnošću omogućavaju vlastima tih zemalja da sankcionišu činove korupcije počinjene od strane osoba ili kompanija van svojih granica. Osobe koje prekrše ova pravila podležu istovremenom podnošenju optužbi u nekoliko zemalja za iste prekršaje;
- postoje međunarodne konvencije kojima su ove zemlje pristupile.

Ovaj Kodeks ponašanja u borbi protiv korupcije ne pokriva sve lokalne propise, koji bi mogli da budu strožiji nego pravila u ovom Kodeksu. Svaki zaposleni u Grupaciji bi trebalo da se konsultuje sa relevantnim odeljenjem unutar svoje organizacije u vezi sa lokalno primenjivim zakonima.

Korupcija i povezane nezakonite radnje

Korupcija je često povezana sa nezakonitim radnjama kao što su trgovina uticajem, favorizovanje, prikazivanje netačnih finansijskih izveštaja, zloupotreba kapitala kompanije, iznuda, zloupotreba službenog položaja, nezakonito bogaćenje. Ove radnje suštinski predstavljaju krivično delo u većini zemalja i mogu da ukažu na postojanje čina korupcije. Stoga svaki zaposleni mora da bude izuzetno oprezan.

Sukob interesa

Kodeks ponašanja i etike kompanije VINCI postavlja pravila za sprečavanje sukoba interesa.

Zaposleni u Grupaciji mogu s vremena na vreme da dobiju predloge, ponude ili poklone od treće strane (na primer: dobavljača, podizvođača, pružalaca usluga). U zavisnosti od okolnosti, oni se mogu naći u situaciji sukoba interesa koja bi, u određenim slučajevima, mogla da se smatra pasivnom korupcijom.

Nijedan zaposleni ne može da dovede profesionalne dužnosti u konflikt sa njegovim ličnim interesom. Ako se zaposleni nađe u takvoj situaciji, potrebno je da to odmah prijavi svom nadređenom.

(2) Američki zakon protiv korupcije u inostranstvu (FCPA - US Foreign Corrupt Practices Act) koji se odnosi na američke državljanе i rezidente, kao i na sva pravna lica i pojedince koji koriste sredstva komunikacije ili plaćanja preko Sjedinjenih Američkih Država (američki dolari, e-pošta, putovanja u SAD, itd) ili za koje je dokazano da su učestvovali u zaveri (sažeta definicija).

(3) Zakon o korupciji Velike Britanije obuhvata pravila koja pod određenim okolnostima omogućavaju krivično gonjenje stranih državljanа za prekršaje počinjene u inostranstvu. On je primenjiv na strane kompanije koje u potpunosti ili delimično posluju u Velikoj Britaniji.

(4) Francuski Zakon br. 2016-1691 o transparentnosti, borbi protiv korupcije i modernizaciji ekonomije od 9. decembra 2016. (poznat kao „Sapinov II zakon“). Francuske nadležne vlasti mogu krivično da gone francuske državljanе za krivična dela počinjena u Francuskoj ili u inostranstvu, kao i strane državljanе za krivična dela počinjena u Francuskoj, ili strane državljanе za krivična dela počinjena u inostranstvu, a imaju prebivalište ili obavljaju deo svoje delatnosti u Francuskoj.

Sprečavanje korupcije je svačiji posao

Korupcija može da uključi veliki rizik od kazni za kompanije, kao i za njihove zaposlene (zatvorske kazne, visoke novčane kazne, profesionalna diskvalifikacija, zabrana učestvovanja u javnim ugovorima i/ili međunarodnim fondovima itd), kao i reputacione rizike.

Osim toga što je krivično delo, korupcija može da ima i društvene i ugovorne posledice (prekid ugovora, kompenzacija trećim licima zbog nastalih gubitaka, itd).

Od svakog zaposlenog u Grupaciji se očekuje da:

- pročita Kodeks ponašanja i etike i ovaj Kodeks ponašanja u borbi protiv korupcije;
- učestvuje u obukama za borbu protiv korupcije koje organizuje Grupacija (konkretno moduli za e-učenje), ili njegov odsek ili kompanija.

► Svaki entitet i zaposleni u Grupaciji moraju da primene ovaj pristup u borbi protiv korupcije.

► Kodeks ponašanja i etike i moduli za e-učenje su dostupni svim zaposlenima na intranetu kompanije VINCI.

RIZIK OD KORUPCIJE U POSLOVANJU GRUPACIJE

Poslovanje kompanija VINCI Grupacije se sastoji od zaključivanja i sprovođenja ugovora o nabavci i drugih ugovora u vezi sa infrastrukturom i objektima za javne organe i privatne klijente širom sveta.

Tokom takvog poslovanja, postoje različite situacije u kojima bi zaposleni mogli da se suoče sa rizikom korupcije. Ispod su primeri opštih situacija koje bi mogle da dovedu do korupcije.

U okviru projekata, javnih ili privatnih nabavki/ugovora

RAZLOZI KOJI MOGU DA DOVEDU DO ČINA KORUPCIJE:

- Traženje vršenja uticaja na dodeljivanje nabavki ili ostalih ugovora.
- Traženje postavljanja sebe u privilegovani položaj (unapred dogovoreni uslovi prekvalifikacije, kriterijumi ili odredbe ugovora).
- Traženje ostvarivanja povoljnih odluka (produžetak rokova, dodatni poslovi, potvrda količina, dopunski ugovori, potraživanja, osporena prihvatanja, itd).

Oblici korupcije

Obećavanje **neopravdane prednosti** u ime strane koja dodeljuje nabavku ili drugi ugovor ili koja učestvuje u tom procesu:

- gotovinska isplata;
- pokloni (luksuzni predmeti, medicinski troškovi, školarine za decu, itd);
- plaćanje različitih troškova;
- obećavanje radnog mesta/stručnog usavršavanja, bilo trenutno ili u budućnosti;
- putni troškovi (putovanja u slobodno vreme, pozivi za članove porodice, preplaćeni pozivi);
- inicijative korporativne filantropije ili sponzorstva koje utiču na donosioca odluke; itd.

Konkretni primeri

- **Korisnik** prednosti može da bude:
  - predstavnik klijenta;
  - zastupnik klijenta (inženjerski savetnik, vođa projekta, itd);
  - ili treća strana koju je odredio klijent (rođak, dete, „frontmen“, „paravan“ kompanija, itd).

- Obećanje može da bude **prikriveno u ugovoru čija svrha deluje zakonito** ali koji obezbeđuje precenjene usluge. Sledeće vrste ugovora mogu da posluže kao nosilac čina korupcije (sažeta lista):
  - ugovor o trgovinskoj pomoći;
  - ugovor o usavršavanju;
  - ugovor o pružanju usluga;
  - podugovor;
  - ugovor o snabdevanju.

Ako treća strana (partner u partnerstvu/konzorcijumu, suizvođač, dobavljač, zastupnik, itd) obeća ili isplati novac u ime kompanije, ili je to odobreno sa njene strane, kompanija se može smatrati odgovornom i goniti kao učesnik u prekršaju ili saučesnik.

► **Uticanje na donošenje odluke u sporazumno rešavanju spora ili parnice.**

Oblici korupcije

Obećanje neopravdane prednosti za:

- sudiju;
- arbitra;
- posrednika;
- stručnjaka.

Konkretni primeri

Kao što je gore navedeno.

► **Ubrzavanje uobičajenih radnji ili donošenja odluka klijenta (npr. poručivanje usluga, isplata, prihvatanje posla, otkazivanje rezervacija, itd).**

Oblici korupcije

Obećanje plaćanja za sticanje koristi ili naplata koristi (u novcu ili na drugi način), ma koliko skromne, kako bi se primalac podstakao da marljivo obavi svoj posao (takođe poznato i kao „plaćanje državnim službenicima“).

U okviru odnosa sa javnim službenicima

RAZLOZI KOJI MOGU DA DOVEDU DO ČINA KORUPCIJE:

● Traženje da se dobije/ubrza dobijanje:

- usluge;
- administrativnog ovlašćenja;
- dozvole (dozvole za uvoz, radne dozvole);
- povoljnog poreskog tretmana;
- izmirenje posledica prekršaja;
- bilo koje druge povoljne odluke.

Oblici korupcije

Obećanje plaćanja iznosa ili naplata iznosa, ma koliko skromnog, kako bi se primalac podstakao da marljivo obavi svoj posao (takođe poznato i kao „plaćanje državnim službenicima“).

Ostale situacije

RAZLOZI KOJI MOGU DA DOVEDU DO ČINA KORUPCIJE:

● Traženje finansiranja.

Oblici korupcije

Plaćanje koristi (u novcu ili na drugi način) donosiocu odluke.

PRAVILA PONAŠANJA I PREPORUKE

Svi oblici korupcije su zabranjeni.

Nijedan zaposleni u grupaciji VINCI ne može, neposredno ili posredno, ni na koji način, da prihvati ili garantuje neopravdane prednosti bilo koje vrste trećem licu sa ciljem postizanja ili održavanja komercijalnih transakcija ili povlašćenog položaja. Svaki zaposleni treba da izbegava odnose sa trećim licima koji bi mogli da ga/je lično stave u položaj obaveze ili dovedu u sumnju njihov integritet. Svaki zaposleni takođe treba da se uzdrži od postavljanja u takav položaj bilo kog trećeg lica kojeg pokušava da ubedi ili podstakne na poslovanje sa kompanijom VINCI grupacije.

Zaposleni u Grupaciji **nikada** ne smeju da preuzimaju inicijativu u nuđenju neopravdanih prednosti koje bi mogle da se klasifikuju kao korupcija. Međutim, oni mogu da se suoče sa različitim situacijama u kojima njima pristupa treće lice. Ovaj Kodeks ponašanja opisuje **ponašanje koje se zahteva** u takvim situacijama.

Ovaj odeljak se odnosi na pravila ponašanja i preporuka za sledeće rizične situacije:

- odnosi sa klijentima u javnim ili privatnim nabavkama i ostalim ugovorima;
- rad sa pružaocem usluga;
- plaćanje državnim službenicima;
- poslovni pokloni i pozivnice;
- doprinosi u političke svrhe, korporativna filantropija i sponzorstvo.

Simboli ispod će pomoći radnicima da procene rizik:

GLAVNI RIZIK

POTENCIJALNI RIZIK

Zbog raznovrsnosti situacija i konteksta koji se javljaju, nemoguće je obezbediti detaljni listu dozvoljenog ili zabranjenog ponašanja. Svaki zaposleni i svaki entitet treba da koristi svoju dobru procenu i zdrav razum. Suprotni signali će voditi zaposlene u proceni rizika.

Uopšteno, svaki zaposleni koji se nađe u situaciji da ne zna kako da postupi treba da se pridržava sledećeg osnovnog pravila:

TRANSPARENTNOST

Ne pokušavajte sami da rešite problem. Porazgovarajte o problemu sa svojim nadređenim ili osobama kvalifikovanim za pružanje pomoći radnicima na tom polju (pravno ili etičko odeljenje) unutar vaše kompanije, odseka ili Grupe.

Odnosi sa klijentima u okviru javnih ili privatnih nabavki/ugovora

Pregovaranje i zaključivanje ugovora ne smeju da dovedu do ponašanja ili radnji koje mogu da se smatraju kao aktivna ili pasivna korupcija, trgovina uticajem ili favorizovanje.

Nikakvo nelegalno plaćanje (ili bilo koji drugi oblik prednosti) ne može da se dodeli predstavniku javnog ili privatnog klijenta bilo neposredno ili posredno, bez obzira na razlog.

Rizik od korupcije može da se javi u bilo kom trenutku kada lice od uticaja ili lice koje ima moć donošenja odluke odluči da neopravданo iskoristi svoj položaj za sticanje koristi. U svim situacijama, zaposleni u grupaciji VINCI moraju da koriste zdrav razum i da budu oprezni kako bi izbegavali da se nađu u takvoj situaciji i kako bi se uzdržali u takvoj situaciji.

PRAVILA PONAŠANJA:

● Potpuna usaglašenost sa pravilom zabrane navedenim gore.

Ne postoje izuzeci od ovog pravila. Nikakva ovlašćenja ne mogu da daju:

- linijski rukovodilac zaposlenih;
- niti etičko odeljenje kompanije.

Preporuke

U slučaju zahteva za nelegalno plaćanje, sledeći postupci mogu da budu od koristi:

- objasnite etička pravila Grupe koja zabranjuju ispunjenje takvog zahteva;
- podsetite osobu da takvo plaćanje može da ima za posledicu ozbiljne kazne, uključujući i krivično kažnjavanje podnosioca zahteva, zaposlenog i kompaniju;
- pitajte podnosioca zahteva da vam dostavi zvaničan zahtev u pisanoj formi sa navedenim ličnim podacima i pojedinostima zahteva, kao i da ga potpiše njegov nadređeni; to bi trebalo da ga odvrati;
- obavestite upravu klijenta, navedite da taj zahtev može da ugrozi napredak projekta i da je neophodna njihova intervencija kako bi se to pitanje okončalo.

● Obaveza opreznosti.

Preporuke

Zaposleni u Grupaciji moraju da budu oprezni i da se uzdrže od podržavanja bilo kakvih nelegalnih radnji saradnika, izvođača saradnika ili partnera o kojima bi imali saznanja.

Rad sa pružaocem usluga

Kada koristite usluge pružaoca usluga, potrebna je razumna marljivost u skladu sa vrstom usluge i mestom pružanja usluge. Ta marljivost se odnosi na integritet pružaoca usluge, legitimnost ugovora koji se zaključuje i adekvatnost plaćanja za pruženu uslugu.

Korišćenje pružaoca usluga (podizvođača, dobavljača, savetnika, privrednog zastupnika, itd) za određene usluge je uobičajena praksa, ali takođe može da bude i sredstvo za prikrivanje korupcije. **Prekomerne naknade ili precenjene fakture mogu da izazovu sumnju na mito.** Stoga zaposleni moraju da budu veoma oprezni.

PRAVILA PONAŠANJA:

● **Korišćenje pružaoca usluga mora da bude legitimno.**

Preporuke

Legitimno korišćenje pružaoca usluga ukazuje da su očekivane usluge legalne i legitimne i da zadovoljavaju realne potrebe kompanije/projekta, u skladu sa internim pravilima kompanije, po ceni koja odgovara pruženim uslugama.

Na primer, korišćenje pružaoca usluga ne sme da bude vođeno željom da se dođe do poverljivih informacija od javnog zvaničnika koji je do njih došao nelegalnim putem.

● **Uslovi pod kojima pružalac usluga pruža svoje usluge ne smeju da dovode u sumnju iskrenost kompanije koja ga imenuje.**

Preporuke

Korišćenje pružaoca usluga zahteva određene prethodne provere i mere opreza:

- mora da se obavi pažljiva prethodna provera integriteta/reputacije pružaoca usluga, u skladu sa rizikom koji nosi. Priroda ovih provera je određena operativnim entitetom u skladu sa njegovom mapom rizika. Preporučuje se sistematična provera novih pružalaca usluga;
  - potrebno je unapred proveriti da li je pružalac usluga finansijski i tehnički sposoban da izvede usluge koje pruža, posebno u poređenju sa tržišnom praksom posmatranom tokom provere sličnih ponuda;
  - okolnosti u radu sa pružaocem usluga moraju da budu legitimne;
  - usluge koje pruža pružalac usluga moraju da budu navedene u ugovoru (pogledajte ispod).
-

● Ugovorni odnos mora da bude jasan.

Preporuke

Ugovor između kompanije i pružaoca usluga mora da sadrži:

- precizno definisane usluge koje se pružaju;
- razumne naknade, u skladu sa ugovorenim uslugama. Određene tehničke usluge (studije, podizvođači, itd) mogu da budu preplaćene u nezakonite svrhe. Zaposleni u Grupaciji ne smeju da dozvole takvu praksu bilo na otvoreni ili prikriven način;
- transparentne metode plaćanja (plaćanje faktura preko zvaničnog bankovnog računa pružaoca usluga, u zemlji u kojoj se nalazi);
- jasna posvećenost usaglašavanju sa etičkim pravilima Grupacije, podržana klauzulom o automatskom prekidanju ugovora u slučaju kršenja etičkih pravila Grupacije od strane pružaoca usluga;
- dokumentovana evidencija pruženih usluga;
- trajno pravo na reviziju pruženih usluga.

● Povećana transparentnost.

Preporuke

U zavisnosti od rizika vezanog za angažovanje pružaoca usluga, dotični zaposleni mora da dostavi izveštaj svom nadređenom i odeljenju zaduženom za etička pitanja kompanije.

Naknade za pružaoca usluga moraju da budu jasno i tačno navedene u računima kompanije.

Plaćanje državnim službenicima

Plaćanje državnim službenicima je zabranjeno osim kada su sloboda kretanja ili bezbednost dovedeni u pitanje.

„Plaćanje državnim službenicima se tipično odnosi na male uplate ili poklone namenjene birokratskim funkcionerima od strane privatnih stranaka (pojedinaca, preduzeća) kako bi se ostvarila usluga na koju potražilac legalno polaze pravo, na primer da bi se ubrzali administrativni procesi, pribavila dozvola, licenca ili usluga kao što je uvođenje telefonske linije, regulisanje carinskih dažbina ili druge osnovne usluge.“ (Izvor: Transparency International).

Ovaj tip prakse dovodi do začaranog kruga ugrožavanjem etičkih vrednosti kompanije i izlaganjem sve češćim i većim zahtevima. Plaćanje državnim službenicima se stoga smatra korupcijom i zabranjeno je u mnogim zemljama.

Kompanija ne pribegava ovoj vrsti plaćanja za obavljanje administrativnih procedura koje nisu privilegija ili poseban tretman, već jednostavno rad za koji Vlada plaća javne službenike.

Primeri plaćanja državnim službenicima:

- predstavnik lokalne državne agencije zahteva nezvaničnu uplatu da bi izdao ili ubrzao proces izdavanja ovlašćenja ili dozvole za rad;
- zaposleni u javnom preduzeću za distribuciju električne energije zahteva uplatu za priključenje na električnu mrežu;
- carinski službenik zahteva uplatu na ime navodne posebne takse za brzo carinjenje opreme.

PRAVILA PONAŠANJA:

● Plaćanje državnim službenicima je zabranjeno.

Preporuke

Ako državni službenik traži plaćanje olakšice, ona se mora odbiti.

Objasnite potražiocu:

- da vam etička pravila Grupacije ne dozvoljavaju da ispunite taj zahtev;
- da je taj zahtev nelegalan (što i jeste slučaj u većini zemalja) i da bi, u skladu sa zakonom, taj postupak mogao da predstavlja prekršaj i izloži potražiocu, zaposlenog i kompaniju teškim kaznama, uključujući i kazne za krivična dela;
- da zahtevana administrativna procedura ne predstavlja privilegovan tretman već rad za koji Vlada plaća svoje javne funkcionere/državne službenike. Ako ta osoba nastavi da insistira, zamolite je da vam preda zvaničan zahtev u pisanoj formi (to bi trebalo da je odvrati):
  - zahtev u pisanoj formi u kojem se navodi identitet potražiocu;
  - potpis od strane ovlašćenog lica;
  - na zvaničnom memorandumu.

Ako dobijete tu potvrdu u pisanoj formi, obavestite svog nadređenog. Kompanija će zatim preuzeti neophodne korake kako bi obezbedila svoja prava zakonskim kanalima.

● Izuzetak: rizik koji se odnosi na bezbednost i slobodu kretanja.

Preporuke

Plaćena olakšica može biti napravljena ako je neophodna da bi se obezbedila fizička bezbednost i sloboda kretanja zaposlenih.

● Uključivanje klijenta.

Preporuke

- obavestite vašeg klijenta da bi takvi zahtevi mogli da dovedu u pitanje napredak projekta, osim ako ne interveniše kako bi ih prekinuo;
  - pre potpisivanja ugovora, pregovarajte sa klijentom kako biste se pobrinuli da ugovor pokriva njegovu pomoć pri dobijanju različitih neophodnih administrativnih dozvola, ili njegovo samostalno rešavanje tih dozvola. Pritom, ako ne uspe da dobije dozvolu u određenom vremenskom periodu ovo će imati uticaj na radni raspored (odlaganje započinjanja radova, itd). Ova odredba mora da bude precizirana i sadržana u ugovoru;
  - koliko god je to moguće, u svoje ugovore, u rasporede rada, uključite vremenska ograničenja za dobijanje različitih administrativnih dozvola;
  - koliko god je moguće, grupišite vaše zahteve za administrativne dozvole kako bi državnim službenicima bilo teže da ih odbiju;
  - uspostavite dobre odnose sa organima vlasti na državnom i lokalnom nivou;
  - razgovarajte sa nadležnim o zahtevima za plaćanje državnim službenicima koje ste dobili od lokalnih javnih funkcionera i o tome kako biste mogli da ih sprečite.
-

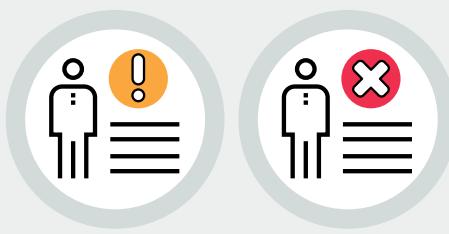
● Transparentnost.

Preporuke

Bilo kakvu poteškoću odmah prijavite vašem nadređenom i odeljenju zaduženom za etička pitanja unutar vaše kompanije.

Poslovni pokloni i pozivnice

Pokloni i pozivnice mogu da se nude ili primaju samo ako su simbolični ili male vrednosti u odnosu na okolnosti, i ako ne izazivaju sumnju u iskrenost davaoca ili nepristrasnost primaoca.

Poklon

Ovo se odnosi na bilo kakvu naknadu u naturi koja se može smatrati poklonom. Može se sastojati od:

- datog materijalnog predmeta (sat, olovka, knjiga, itd);
- plaćanja troškova u ime primaoca (troškovi putovanja, izveštaji o troškovima ili bilo koja druga vrsta troškova).

Pozivnice

Ovo se sastoji od bilo koje aktivnosti u odnosima sa javnošću koja ima za cilj da se sa primaocem podeli prijatan vremenski period ili događaj isključivo ili delimično u poslovne svrhe.

Pozivnice se mogu odnositi na:

- obrok u restoranu;
- predstavu;
- putovanje.

Dok se poslovni pokloni često smatraju gestom učitosti i česta su praksa, potrebno je biti posebno oprezan da ta praksa ne dovede do sukoba interesa ili da se ne protumači kao mito ili pokušaj podmićivanja.

Dole navedeni principi se moraju primenjivati na sve poklone/pozivnice koji neposredno ili posredno dodeljuju treća lica.

PRAVILA PONAŠANJA:

- **Predloženi poklon ili pozivnica moraju da budu u skladu sa lokalno primenjivim zakonima.**

Preporuke

Pobrinite se da poklon ili pozivnica nisu zabranjeni prema lokalno primenjivim zakonima, posebno u odnosu na status primaoca.

-
- **Predloženi poklon ili pozivnica moraju da budu u skladu sa politikom kompanije.**

Preporuke

U tom pogledu postupajte u skladu sa ovim Kodeksom i pravilnikom na snazi u vašoj kompaniji. Entiteti Grupacije mogu da postave ograničenja po događaju ili po vremenskom periodu, prema važećim zakonima.

● **Neophodna je opreznost u odnosu na kontekst/okolnosti.**

Preporuke

Jedina svrha poklona/pozivnice mora da bude iskazivanje opšteg poštovanja i zahvalnosti.

Ne sme da bude shvaćeno kao nagrada za dodeljivanje ugovora kompaniji.

Vrednost ili učestalost poklona/pozivnice ne sme da dovede u sumnju:

- iskrenost davaoca;
- nepristrasnost strane koja prima;
- niti da izazove sumnju bilo koje vrste, konkretno u mogućnost sukoba interesa;
- niti da može da se protumači kao čin prikrivene korupcije.

● **Pokloni/pozivnice su zabranjeni kada je kompanija pred potpisivanjem ugovora sa entitetom koji zapošljava potencijalnog primaoca.**

Preporuke

Zakoni o borbi protiv korupcije zabranjuju davanje poklona trećem licu s ciljem sticanja bilo kakve neopravdane koristi ili ostvarivanja bilo kakvog neopravdanog uticaja na bilo koju zvaničnu aktivnost.

● **Svi pokloni/pozivnice, osim onih veoma male vrednosti, zahtevaju prethodno odobrenje od osobe nadređene zaposlenom.**

Preporuke

- vrednost poklona/pozivnice mora da bude simbolična ili mala u odnosu na okolnosti;
- neophodno je da koristite svoju dobru procenu i zdrav razum. Što je skuplji poklon/pozivnica, to izaziva više sumnje;
- izbegavajte poklone i pozivnice koje zdrav razum smatra neprikladnim.

● **Šta treba da uradite u slučaju prekomernih ili neprikladnih zahteva.**

Preporuke

Morate da odbijete i da objasnite:

- da etička pravila Grupacije zabranjuju ispunjenje takvog zahteva;
- da bi, u skladu sa zakonom, taj postupak mogao da predstavlja prekršaj i izloži potražioca, zaposlenog i kompaniju teškim kaznama, uključujući i kazne za krivična dela.

● **Pozivi predstavnika klijenta na zajednički obrok moraju da budu povezani sa poslovним temama.**

Preporuke

Tokom obroka moraju da se vode razgovori vezani za posao. Cena obroka mora da bude u skladu sa cenom običnih poslovnih obroka prema lokalnim standardima.

● **Tokom obroka nije dozvoljeno prisustvo gostiju koji nisu direktno povezani sa poslom.**

Postoje dva izuzetka u vezi sa ovom zabranom:

- prethodno dato odobrenje zaposlenom od nadređenog;
- splet posebnih okolnosti (npr. proslava značajnog događaja ili završetka određene faze u projektu).

Preporuke

U svakom slučaju, dobra procena i zdrav razum su neophodni.

● **Pozivanje na događaje mora da bude poslovne prirode i da se obavi uz prisustvo zaposlenog u VINCI kompaniji koji je zadužen za organizovanje događaja.**

Preporuke

Teme o kojima se razgovara moraju da budu povezane sa poslom (npr. promocija/ prezentacija proizvoda ili usluga kompanije).

Pozivnice mogu da budu za sajmove, seminare, konferencije ili posete poslovnim prostorijama sa ili bez pokrivanja razumnih troškova putovanja i smeštaja.

Događaj može dodatno da sadrži i trenutak za razonodu ili turističko razgledanje, ali taj aspekt mora da bude marginalan u odnosu na svrhu putovanja.

● **Putovanja ne smeju da uključuju prijatelje, rođake, partnere i decu gostiju, ili bilo koja druga povezana lica.**

Postoji jedan izuzetak za ovu zabranu:

- prethodno dato odobrenje zaposlenom od nadređenog.

Preporuke

U svakom slučaju, dobra procena i zdrav razum su neophodni.

● **Povećana transparentnost.**

Preporuke

Svi pokloni i pozivnice:

- osim onih male vrednosti, moraju da budu prijavljeni od strane zaposlenog njegovom/njenom nadređenom i odeljenju zaduženom za etička pitanja unutar njegove/njene kompanije;
- moraju da budu jasno i tačno zavedeni u računima kompanije.

Doprinosi u političke svrhe, korporativna filantropija i sponsorstvo

Bilo koji doprinos, bio on politički ili definisan kao korporativna filantropija ili sponsorstvo, mora unapred da bude odobren od strane uprave tog entiteta.

Iako su takve radnje odobrene u većini zemalja, one mogu da budu predmet kritike kada su povezane sa nelegalnim kompenzacijama od kojih kompanija može neposredno ili posredno (putem druge kompanije iz Grupacije) da ima korist. Uopšteno, donacije javnim funkcionerima, uključujući i posredno plaćanje troškova, dovodi do posebno visokog rizika i moraju da se obavljaju sa posebnim oprezom.

Takve radnje spadaju u sledeće kategorije:

Politički doprinosi

Ovo se uglavnom odnosi na donacije ili poklone političkim partijama ili organizacijama, sindikatima, predsednicima političkih stranaka, izabranim predstvincima ili kandidatima za političke i javne funkcije.

Takvi doprinosi su ili zabranjeni ili strogo kontrolisani.

Korporativna filantropija

Ona se sastoji od pružanja finansijske pomoći, veština i opreme za neprofitne organizacije od strane kompanije, bez potraživanja direktnog ekonomskog povraćaja, s ciljem podržavanja aktivnosti od opšteg interesa (umetnost i kultura, nauka, humanitarni/socijalni projekti, istraživanja, itd). Filantrop ima liberalne namere i njegov rad je uopšteno oslobođen od ličnog interesa.

Sponsorstvo

Ovo je tehnika komunikacije koja se sastoji od finansijskog i/ili materijalnog doprinosa kompanije društvenim, kulturnim ili sportskim aktivnostima kako bi se odatle izvukla neposredna korist, npr. vidljivost vrednosti kompanije sponzora i povećanje svesti o njoj. Doprinosi sponzora nisu viđeni kao donacija već kao trošak za komunikaciju; namera sponzora je komercijalna i njegovo angažovanje je za sopstvenu korist.

Primeri rizičnih situacija:

- vaša kompanija se nadmeće na tenderu, a javni funkcioner koji je odgovoran za pozivanje na tender vam predlaže da vaša kompanije preduzme inicijativu korporativne filantropije u korist javne ustanove kojom predsedava jedan od njegovih prijatelja;
- predstnik političke partije na vlasti, u zemlji u kojoj je davanje donacija političkim partijama zabranjeno, obraća se vašoj kompaniji kako bi dobio donacije za finansiranje funkcionisanja partije. Vaša kompanija je dala ponudu na nacionalnom tenderu u toj zemlji.

PRAVILA PONAŠANJA: **● Bilo koja predložena donacija/korporativna filantropija/sponsorstvo mora da bude legalna.**

Preporuke

To mora da bude verifikovano u odnosu na važeće zakone.

● Predložene donacije/korporativne filantropije/sponsorstva moraju da budu u skladu sa politikom kompanije.

Preporuke

U tom pogledu postupajte u skladu sa ovim Kodeksom i pravilnikom na snazi u vašoj kompaniji. Cilj radnje mora da bude u skladu sa strategijom komunikacije kompanije.

● Nijedna donacija/korporativna filantropija/sponsorstvo ne može da se izvede bez prethodnog odobrenja generalne uprave kompanije.

Preporuke

Zaposleni uključen u bilo koju donaciju/korporativnu filantropiju/sponsorstvo mora to da prijavi svom nadređenom koji će projekat dostaviti:

- najvišem rukovodstvu kompanije;
  - odeljenju zaduženom za etička pitanja kompanije, i
  - odeljenju za komunikaciju kompanije.
-

● Svrha ponude ili zahteva za donaciju/korporativnu filantropiju/sponsorstvo mora da bude legitimna.

Preporuke

Zakoni o borbi protiv korupcije zabranjuju nuđenje donacija/korporativne filantropije/sponsorstva trećem licu s ciljem sticanja bilo kakve neopravdane koristi ili ostvarivanja bilo kakvog neopravdanog uticaja na bilo koju zvaničnu stvar.

Okolnosti upotrebe donacije/korporativne filantropije/sponsorstva, količina date pomoći i učestalost davanja pomoći ne smeju da izazovu sumnju u:

- iskrenost davaoca;
- nepristrasnost strane koja prima;
- niti da izazovu sumnju bilo koje vrste;
- niti da mogu da se protumače kao čin prikrivene korupcije.

Opreznost je takođe neophodna u pogledu konteksta/okolnosti: donacije/korporativna filantropija/sponsorstvo moraju da se izbegavaju kada kompanija treba da potpiše ugovor sa entitetom potražioca.

Štaviše, donacije/korporativna filantropija/sponsorstvo ne smeju da budu shvaćeni kao nagrada za dodeljivanje ugovora kompaniji.

● Povećana transparentnost.

Preporuke

Bilo koja donacija/korporativna filantropija/sponsorstvo mora da bude ozvaničena i dokumentovana. Na primer, informacije o identitetu primaoca i namenjenoj svrsi donacije/korporativne filantropije/sponsorstva moraju da budu navedene.

Sve donacije/korporativna filantropija/sponsorstva moraju da budu procenjeni i nadgledani od strane zaposlenog uz pomoć nadređenog i odeljenja zaduženog za etička pitanja unutar kompanije.

Sve donacije/korporativna filantropija/sponsorstva moraju da budu jasno i tačno zavedeni u računima kompanije.

IMPLEMENTACIJA

Uloga entiteta Grupacije

Svaki entitet VINCI grupacije ima obavezu da obezbedi da se ovaj Kodeks ponašanja u borbi protiv korupcije primenjuje.

Svaki entitet mora da proceni rizik od korupcije kojem je izložen u zavisnosti od zemlje (ili zemalja) u kojoj posluje, prirode svog posla i svojih suizvođača. Ova procena je zasnovana na metodi definisanoj zajedno sa internim kontrolnim procedurama.

Uloga zaposlenih

Od svih zaposlenih se očekuje da poštuju i postupaju u skladu sa ovim pravilima, u skladu sa njihovim dužnostima i odgovornostima. Svaki zaposleni mora da bude oprezan u pogledu stvari koji se odnose na njega, kao i na ljudе u okruženju, članove tima i podređene.

Zaposleni moraju da dostave svom nadređenom ili osobi kvalifikovanoj za pružanje pomoći (pravno odeljenje ili odeljenje zaduženo za etička pitanja) bilo kakvo pitanje ili poteškoću u vezi sa ovim pravilima i njihovom implementacijom unutar Grupacije. Zaposleni takođe mogu da se obrate korespondentu za etiku grupacije VINCI.

Interna procedura uzbunjivanja

Ako zaposleni smatra da se odredbe zakona/propisa, ili bilo koje od ovih pravila ne poštiju ili da će biti prekršeni, mora bez odlaganja ovo da prijavi svom nadređenom ili da primeni proceduru uzbunjivanja Grupacije ili matičnog entiteta, u skladu sa odgovarajućim pravilima, važećim zakonima i internim pravilima procedure kompanije.

Disciplinske mere i sankcije

Pravila ovog kodeksa ponašanja u borbi protiv korupcije su obavezna. Svako unutar Grupacije podleže njima, bez obzira na poziciju.

Bilo koja učinjena radnja koja krši ovaj Kodeks ponašanja u borbi protiv korupcije može dovesti do disciplinskih sankcija. Takva radnja bi predstavljala **loše postupanje koje opravdava disciplinske sankcije**, bez uticaja na bilo koju drugu tužbu koju bi mogla da pokrene kompanija.

Štaviše, bilo koja radnja koja krši važeće **zakone o borbi protiv korupcije** i propise može da prouzrokuje disciplinske mere i krivične kazne za tog zaposlenog i krivične sankcije za poslodavca (npr. novčane kazne, kazne zatvorom, isključenje iz javnih nabavki, itd).

Odgovarajuće sankcije i postupci će biti oni koji su propisani važećim zakonom za određenog zaposlenog i biće u skladu sa važećim pravnim procedurama, posebno u pogledu prava i garancija koji se odnose na tog zaposlenog.

Konkretno, takve sankcije bi mogle da podrazumevaju, u skladu sa važećim zakonom, razrešenje dužnosti zbog lošeg postupanja i potraživanje za štetu nanetu kompaniji VINCI, čak i ako je kršenje pravila otkrila sama Grupacija tokom svojih procedura interne provere.

REAL
SUCCESS
IS THE
SUCCESS
YOU SHARE

VINCI

1973, boulevard de La Défense
CS 10268
F-92757 Nanterre Cedex
Tel.: +33 1 57 98 61 00
www.vinci.com

